

Lumina Satelor

Foale săptămânală pentru popor.

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . Lei 40—
Pe o jumătate de an . . . . . „ 20—
Pe un pătrar de an . . . . . „ 10—

— Un număr 1 Leu. —

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Preotul Iosif Trifa.

ANUNȚURI

se primesc la administrația din strada Mitropoliei 45.

PREȚUL ANUNȚELOR:

Un șir petit 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

GENOVA.

După războiul cel mare se părea că neamurile lumii încep o nouă viață, mai bună, mai apropiată de Isus și poruncile Lui. Ca un apostol al vremurilor noi, Wilson predica atunci înfrățirea popoarelor și toată lumea credea că a sosit plinirea celor scrise în Biblie: «Și își vor face neamurile săbiile lor fiare de plug și sulilele seceri și nu va mai ridica neam împotriva altui neam sabie și nu se vor mai bate» (Isaia 2, 4). Acum însă, după 4 ani dela războiul iată Genova ne arată că suntem tot acolo unde am fost. Sfatul popoarelor dela Genova se va sparge fără nici o ispravă și trimișii neamurilor se vor grăbi către casă să-și numere și sporească gloanțele și cătanele. După sfatul dela Genova vor rămânea tot aceleași neamuri cari se pândesc și pândesc prilejul să sară unele asupra altora. Omenirea își trăește încă tot vremea vechiului Testament, cea plină cu războaie între neamuri, și vărsări de sânge. Care să fie pricina? Multe se amintesc. Dar să ne gândim că poate și Dumnezeu vrea așa. Războiul trecut a fost «focul Domnului» (Isaia 66, 15) și «precum meșterul de aur aruncă aurul în topitoare și îl curăță prin foc până îl vede lămurit» (Ioan Gură de aur) așa Domnul a trecut neamurile prin focul războiului ca să lămurească sufletul și purtările lor. Dar oamenii și omenirea n'au ascultat chemările războiului, ci parcă mai răi s'au făcut, de aceea Domnul poate «se va judeca — din nou — cu popoarele sale» (Ieremia 25, 31) și le va trece prin nouă pedepse și războaie.

Românilor! Să luăm aminte. Trăim vremuri când Domnul ridică și smerește neamuri după credința și purtările lor. Acum după Genova ne trebuie nu numai cătane și arme, ci și unire deplină și purtări plăcute lui Dumnezeu.

Numai neamurile cu moravuri și purtări curate și sănătoase vor putea eși cu bine din furtunile vremurilor noastre.

P. Trifa.

CASA CULTURALĂ.

Ori cât de norociți ne am simți, că bunul Dumnezeu ne-a învrednicit tocmai pe noi să fim părtași vremurilor de mărire a țării și de înălțare a neamului prin unirea tuturor, bucuria și fericirea noastră nu poate fi deplină pentru că multe ne mai lipsesc. Și între cele dintâi ne lipsește știința de carte și un trai cu năravuri mai bune.

Oricât de frumoasă și bogată țara noastră ea nu va străluci în adevărată lumină alături de alte țări decât prin cultura cât mai temeinică și prin o viață cât mai vrednică a poporului ei.

Adevărat, va zice cineva, dar năravurile se învață de copii în familie și cunoștința de carte se câștigă în școală. Așa este, nu zic ba. Dar totuși ne mai lipsește nouă un așezământ, care să grijească mai de parte de copii după ce iasă din școală și de tineret, când scapă din ochii părinților. Tineretul nostru în vârstă cea mai primejdioasă e lăsat fără nici un povătuitor.

Ne lipsește acel al treilea așezământ, care alături de școală și de biserică, să ocrotească începutul de cultură din școală și să prefacă în puteri vii de viață bună învățăturile creștinești, ce se răspândesc în biserică, din ușile altarului. Și acest al treilea așezământ este casa culturală.

Ea n'ar trebui să lipsească din nici un sat. Acolo să fie locul de întâlnire a oamenilor în Dumineci și sărbători în tot cursul anului și în sările lungi de iarnă.

Casa culturală ar trebui să fie patul cald unde se plămădește cultura și buna creștere a tinerimii. Ea ar trebui să fie izvorul de luminare și îndreptare, de unde pornesc toate lucrurile bune și pentru cei mai în vârstă, bărbați ca și femei.

Adevărat, e un lucru nou, și lumea noastră românească se prinde cu greu de înțeles. Dar pe unde a răzbit până acum casa culturală, n'ai mai putea desface pe oameni de ea nici cu puterea. Cu voință și cu tragere de inimă, însoțite de bună înțelegere dintre fruntașii comunei, se poate înșgheba fără mare greutate.

Lucrul îl pornește preotul, ori în locul aceluia învățătorul, sau chiar un fruntaș mai luminat, când lipsesc cei doi dintâi. Se sfătuie la început cu alți câțiva prieteni, cari prin legăturile lor aduc iarăș pe alții.

Când numărul celor înțelegători și însufleșiți pentru acest lucru ajunge la 10 măcar, se caută un loc, o casă potrivită, cam în partea satului unde este obiceiul să se strângă oamenii la povești în vreme cu răgaz. Și dacă nu se potrivește casă de închiriat, dacă nu e la loc potrivit școala veche, poate este casă parohială, nelocuită de preot. Și dacă nici una nici alta nu se potrivește, cu bună înțelegere se poate rândui și în școală, unde învățătorul și școlarii au de lucru numai în zilele de peste săptămână și cel mult până la 4 ciasuri după amiază. În sărbători și seara școala e slobodă. Chiar dacă e școală de stat, ea nu-și va zăvorți ușile, când e vorba de luminarea și îndreptarea spre mai bine a

cetățenilor statului. În unele părți s'a găsit loc potrivit chiar la primărie, în casele satului, că lumea a văzut cât folos poate aduce acest așezământ pentru binele de obște.

Când sunt întovărășiți câțiva oameni de inimă și s'a găsit și casa la îndemână, începutul bun este făcut. Se pune acum dela mână la mână, deocamdată atâta cât să se poată abona 4—5 gazete, pe cari le cetesc împreună. Și altfel de o vreme nici economul mai de rând, care ține cât de cât la sine, nu se mai lasă fără gazetă. La casa culturală, întovărășit cu alții, poate ceti mai multe gazete și chiar cu cheltuială mai puțină. Nu cereți să vi-se trimeată gazetele pe nimica (gratuit). Nu e frumos să areți că mai mulți împreună sunt mai slăbănogi, decât câte unul singur, care poate plăti abonament. Și apoi gazeta luptă și ea cu greutate și cheltuieli de nu mai poate face cinste cu cetitorii săi, ori cât de dragi li are.

Folosul mare se va vădi de îndată ce îndrăgesc mai mulți casa culturală. Bărbații se vor strânge întâi așa la vorbă ca de obicei, apoi aici vor începe să pună la cale trebile obștești. Omul își spune părerile, se vor naște discuții, cari nu se vor odihni până nu vor scoate adevărul și binele la lumină. Se va vedea îndată că vor scădea împărecherele, când e vorba să se hotărască un lucru în comun, dacă el se frământă din bună vreme și de toți la casa culturală. Nici învrăjbirile politice dela alegerile trecute nu erau, dacă de mai nainte ar fi fost o casă culturală, unde să se adune zi de zi preot, învățător, secretar-notar, primar și toți câți se prețuesc pe sine. Întâlnindu-se mereu se ciocneau poate, se frecau în păreri, dar nu se putea să nu ajungă la un înțeles, care ar fi înlăturat apoi urâciunea desbinării și învrăjbirii, de care n'am scăpat pe multe locuri de astă dată.

Pe rând voi arăta foloasele multe și mari pe cari le poate aduce această casă culturală în fiecare sat, unde se înființează.

P. Crăveanu.

O răsplată sufletească.

În una din ședințele sinodului bisericesc ce s'a ținut aici la Sibiu, un profesor dela cea mai înaltă școală românească din Cluj s'a ridicat și a spus cuvinte de laudă despre felul cum să scrie gazeta noastră și despre folosul ce-l aduce pentru luminarea și îndreptarea vieții sufletești a poporului. Mai mult chiar decât atât: a cerut ca sinodul să afle și să dea ajutor gazetei să se poată tipări și trimite în zeci de mii de exemplare prin satele noastre.

Așa ne-a judecat un profesor luminat și judecata lui, dimpreună cu altele multe ce ne vin de prin sate, ne este de bucurie și încurajare ca să mergem cu zor înainte pe drumul muncii ce l-am apucat pentru luminarea și clădirea poporului nostru. Încurajarea ce ni s'a adus este și cea mai bună plată și răsplată a ostenelelor noastre.

RĂVAȘ POLITIC.

Liniește după furtună. — Liberalii mai îngăduitori. — Lupu în staulul partidului țărănist. — Alegeri parțiale

Vieța politică e mai potolită, cum era și firesc după învrăjbirile dela alegeri și din ședințele sfatului țării. Guvernul în parte este ținut legat de sfatul dela Genova în parte, împreună cu partizanii săi politici, este preocupat de lucrările ce trebuie să le înceapă în comisiile alese mai înainte de a se încheia adunările deputaților și a senatorilor. Aceste comisii au să pregătească legiuirile cu cari trebuie să vină la toamnă guvernul înaintea adunărilor.

Dar alături de aceste gânduri guvernul tot mai încearcă o înțelegere cu partidele din împotrivire. Mai întâi s'a gândit ca în locurile unde se fac alegeri noi în zilele de 28 și 29 Maiu, să nu pună contra candidați partidului național în Ardeal. Mai nou scriu gazetele că a încercat o înțelegere și cu partidul poporului, făgăduind să nu pună contra candidați la 4—5 oameni mai de seamă cari n'au răsbit la întâiele alegeri, ba să-i ajute chiar să fie aleși. Partidul poporului însă, n'a primit ajutorul imbiat, spunând că nu vrea să fie opoziție miluită, ba a hotărât chiar nici să nu mai ia parte la alegerile noi pentru sfatul țării, pe care nu-l recunoaște de îndreptățit, dupăcum a spus-o dela început.

Legăturile dintre partidul național și cel țărănesc par să se facă tot mai strânse împotriva guvernului. De curând s'a întrunit comitetul executiv al partidului țărănist discutând această înțelegere cu ardeleni.

Conducerea partidului a fost încredințată să ducă mai departe sfaturile începute și să facă ispravă în cel mult o lună. Apoi s'a hotărât să se pregătească proiecte de tot felul de legiuiri, de care are nevoie țara, pentruca până la marea adunare (congresul) țărănistă, pe care socotesc să o țină la Iași în luna Octomvrie, să fie toate bine pregătite.

Până atunci se nădăjduște să-și țină congresul și partidul național la Alba-Iulia, la care ar fi să cheme și pe țărăniști și să facă frățietate deplină, ca la vreme împreună să ia în mână cârma țării.

O piedecă însă se ține tare în cale. Printre fruntașii țărăniști sunt și oameni cari nu dau destulă încredere nici partidului național, că prea sunt revoluționari și prieteni cu bolșevicii, numai cât nu îndrănesc să iasă pe față. Să vedeți unul, Doctorul Lupu, ce scrie dând sfaturi țărănilor: «... să fiți fără milă împotriva reprezentanților țării, în clipa potrivită adunați-vă tot curajul, fiți solidari (țineți la oaltă) și lo

viți. — dați cu bâtele în primari, jandarmi, în ofițeri și magistrați (judecători), dărâmați căsăriile, primăriile și tribunalele și sfărâmați tot ce mai amintește stăpânirea statului asupritor. La nevoie luați baionetele din magaziile militare și străpungeți ochii și tăiați nasurile chipurilor familiei regale atârnată de păreți....» Așa îndeamnă mulțimea unul din ceice poartă steagul în partidul țărănesc. Vedeți cum ar vrea puștiere oamenii nesocotiți cărora nu le ar păsa ca după ei să vină potopul ca în Rusia, care din țară bogată ce era acum piere de foame. (La Jilava cu el! Nota culegătorului).

Și se mai găesc totuși și la noi în Ardeal oameni cari să stea de vorbă și să se gândească la o tovarășie cu acei ce propoveduesc revoluția. O, Doamne, cât de pătimăși sunt oamenii, când n'a ieșit totul pe voia lor, stau gata să arunce foc în strășina casei noastre a tuturor, care este țara noastră românească. Dumnezeu și oamenii ne vor feri de primejdie înlăuntru că prea destulă e în afară și ne amenință și pe noi la granițe.

Alegeri noi de deputați vor mai fi, pe lângă cercurile arătate în numărul trecut al gazetei, la Șomcuta mare și Carașeu în județul Sătmar și în jud. Ciuc se va alege din nou senator, de toți 12 deputați și 1 senator.

Partidul național va pune candidați pretutindenea. Partidul liberal până acum a hotărât numai pentru cinci locuri, la Zărnești, Carașeu, Tileagd, Aleșd și Ceica, iar partidul țărănist va pune candidați la Arad și Boroșineu.

Sfatul popoarelor dela Genova.

Aliații au pus condiții triunișilor ruși. Pentru-ca să fie recunoscută Rusia li s'a cerut să răspundă respicat dacă: 1. recunosc plata datoriei de războiu, 2. a datoriei dinainte de războiu, 3. despăgubiri pentru pagubele pricinuite străinilor și 4. înapoierea proprietății (a bunurilor) luate cu puterea.

Pânăce Rușii nu răspund deschis dacă împlinesc ori nu aceste condiții, toate lucrările sfatului dela Genova stau pe loc,

pântii apoi se silesc să-i dărâme și să-i prăpădească.

Ca un îndemn și chiar ca o datorie, unii oameni de seamă ai țării s'au gândit și au făcut lege prin cari se obligă orice om să-și planteze pomi pe porțiunea de drum ce trece prin dreptul moșiei ce stăpânește. Lege minunată, dar care din nenorocire a rămas uitată, chiar înainte de-a se pune în aplicare. Ba ce e și mai rău, pe ici pe colo, pe unde s'apucase ca să se planteze puținii pomi pe marginea drumurilor, apoi iute, iute s'au și nimicit, tăindu-se ori mâncându-se cu vitele.

Și acum drumurile rămân pustii fără un pic de umbră, unde să se adăpostească un călător în timpul cel de arșiță al verii.

În alte țări unde oamenii păzesc cu mare sfîntenie pomii ce se plantează pe marginea drumurilor, s'a ajuns că întrețin drumuri, ori fac școli și spitale numai din vânzarea la licitație a roadelor ce se fac în pomii drumurilor.

La noi nu ne gândim s'ajungem până acolo, dar totuși ar trebui să ne aducem aminte de faptele străbunilor și făcând ca ei să plantăm încetul cu încetul pomi pe marginile drumurilor, pe cari altoindu-i la

căci dela cum se hotărăsc trimișii bolșevicilor așa se vor purta și puterile față de țara lor.

O altă faimă răspândită mai nou este că și Ungurii ar fi făcut o înțelegere pe ascuns cu Rușii. În temeiul acestei înțelegeri Rusia ar recunoaște Ungariei îndreptățirea la vechile ei hotare și la rândul ei Ungaria ar recunoaște îndreptățirile rusești în Basarabia. Apoi amândouă se leagă să se apere împrumutat față de România și Mica înțelegere. Ungaria mai recunoaște înțelegerea făcută între Germania și Rusia și toate trei împreună sunt hotărâte să încheie și o înțelegere economică.

Ungurii se lapadă de acest lucru ca de un neadevăr, dar cunoscând noi ce temei putem pune pe desmintirile ungu-rești de altă dată, nu putem să nu urmărim cu ochiu băgător de seamă tot ce se petrece în jurul nostru.

Ni-se pare că adunarea sfatului dela Genova în loc să aducă o îmbunătățire în starea lumii tulburată prin războiu, a dat prilej de întâlnire țărilor dușmane fără să se întâlnească și să se înțeleagă cum să uneltească împotriva păcii.

Incurcăliile pricinuite de Nemți și Ruși se măresc. Unii vor să scoată din ținuta hotărâtă a Franciei dorul ei de a pune iarăș mâna pe armă împotriva Germaniei. Această învinuire i-o aduc Nemții plângându-se că ei ne mai având armată, nu se vor împotrivi dacă Francezii vor vrea să înainteze în ținutul Rinului care până la limpezirea drepturilor unei țări față de alta era ținut să stea sub stăpânire neutră.

În aceiaș vreme însă când Nemții se plâng, tovarășii lor Ruși cu care au încheiat înțelegere de sprijin împrumutat se mișcă spre granița Poloniei și a Basarabiei spunând că fac manevre. Vestile aceste adevărate ori neadevărate, nu ne tulbură. La granițele noastre este pază bună și apoi soldații plătiți de bolșevici se țin de jafuri când pot, dar la luptă fățișă nu se prind.

Sfânta Scriptură zice: «răscumpărați vremea, făcând bine, că zilele sunt rele de ajuns», și-i ajunge zilei răutatea ei «nu-l mai adăugați și voi alta».

FOISOARA.

Pomii de pe marginea drumurilor.

Bătrânii noștri, cu toată vremea de neștiință în care au trăit, aveau unele obiceiuri mult mai de laudă ca noi aceștia din vremurile de azi.

Așa de pildă, afară de frumoasa deprindere de-a face fântâni și ziduri puțuri, fiecare creștin ținea ca în viața lui să sădească ori s'altoiască măcar câțiva pomi pe marginea drumurilor, din cari să se înfrupte și să zică «bodaproste» orice călător care ar fi gustat din acele roade.

Astfel toamna, ori primăvara tot românul avea grije să-și mute și altoiască pomii cei cu pomana pentru «lumea cealaltă», pomi cari și până în vremurile noastre stau ca mărturie de isprăvile bătrânilor noștri.

În vremea noastră însă, lumea de pe la sate, nu numai că nu prea se gândește la sădirea pomilor pe marginea drumurilor, dar nici în grădinile lor nu se ostenesc să pună; iar întru cât privește de puținii pomi ce au mai rămas pe ici pe colo pela răs-

timp s'ajungă copaci ce rămân strănepoștilor noștri. Să ne pomenească de bine cum pomem noi pe înaintașii ce am avut.

Și lucru mare n'ar fi, puțină bunăvoință, și o strădanie an de an, adunată dela om la om, ar aduce frumoasă schimbare și mult bine.

Dar e de lipsă să știm că nu i de ajuns numai să punem pomi, ci trebuie să le purtăm și de grije până ce ei se vor face mari. Să nu uităm îndeosebi să ne creștem copiii cu credință că nu e mai mare păcat decât acela de a rupe măcar o crenguță cât de mică dintr'un pom roditor.

Și dimpotrivă au făcut cea mai de laudă faptă dacă au mutat și ei un pom, ori au curățit omizile din pomii grădinilor sau din cei de pe marginea drumurilor.

Când pomii sunt cu roade asemeni să nu fie despuiați sălbatic de crengi, ci să se culeagă numai poamele păzindu-se crânguțele neatînse.

Așa dar spre binele nostru și al urmașilor noștri să ne silim să sădăm pomi cât mai mulți.

(«Universul»)

I. Ciocârlan.

PENTRU SUFLET.

— La Dumineca slăbănogului: despre boalele sufletului. —

Mergeți cu toții la biserică și ascultați cât de frumoasă este evanghelia de Duminecă și învățătura ei.

La scaldătoarea Vitezda de lângă Ierusalim era strânsă «o mulțime mare de bolnavi: orbi, schiopi, uscați».

Scaldătoarea avea darul deosebit că «Ingerul Domnului se pogora la vreme în ea și tulbura apa, și cine intra mai întâi după tulburarea apei, se făcea sănătos ori de ce boală era cuprins».

Intre sutele și miile de bolnavi, cari așteptau tulburarea apei era și un slăbănog care pătimea de 38 de ani.

În acest loc sosi Isus și de acest slăbănog se apropie cu întrebarea: «voești să fi sănătos»? Sărmanul bolnav răspunse de 38 de ani aștept aici sănătatea și nu o mai pot câștiga pentru că «om nu am să mă bage în scaldătoare» înaintea altora. Isus li zise: «scoală-te iați patul tău și umblă». «Și îndată s'a făcut sănătos omul, și a luat patul său și umblă»... Ne spune evanghelia mai departe cum pizmătăreții iudei învinuiau pe Isus că a tămăduit Sâmbăta, iar despre cel tămăduit ne spune că mai târziu «l-a aflat pe el Isus în biserică și i-a zis: iată te-ai făcut sănătos de acum să nu mai greșești».

Această frumoasă evanghelie este plină de învățături pentru noi. Dela slăbănogul, care și a purtat boala cu răbdare și nădejde 38 de ani, să luăm pildă de răbdare și noi cari, după câteva zile de încercare și năcaz, ne blăstămăm zilele și strigăm în gura mare că nu-i nime mai pedepsit de Dumnezeu ca noi.

Să învățăm că boalele și întristările trupești sunt trimise dela Dumnezeu pentru mântuirea sufletului nostru.

Și sufletul își are boalele lui. Păcatul este acela care rănește și bolnăvește sufletul.

Să luăm aminte! Sunt altfel de boale mai cumplite decât acelea cari ologesc pi-

cioarele, strică ochii, slăbesc auzul și peptul omului: sunt boalele cele sufletești.

Creștine! Simțești tu boalele sufletului tău? Dorești tu, suspinezi tu, plângi tu după sănătatea perdută a sufletului tău? Dacă îți simțești ochii umezi pentru păcatele cari te-au rănit și slăbănogit, nu te teme! Iată Hristos se apropie de tine ca de sărmanul slăbănog dela Vitezda, și te întreabă: «voești să fi sănătos»? Să băgăm de seamă, noi nu putem avea răspunsul slăbănogului «om nu am să mă bage în scaldătoare» căci Hristos ne întreabă pe toți, în toată vremea «voești să fi sănătos»? Să învățăm apoi ceva și din purtarea slăbănogului după tămăduire. Isus l-a aflat pe slăbănogul tămăduit «în biserică». Aceasta ca o învățătură și muștrare acelor cari decăteori scapă din atare boală sau năcaz așergă la «aldămaș» și beutură în loc de biserică și mulțămire lui Dumnezeu.

Să nu uităm apoi vorbele din urmă ce i le a spus Isus slăbănogului: «iată te-ai făcut sănătos, de acuma să nu mai greșești». Asta vrea să spună că slăbănogul purta boala pentru păcatele sale.

Boalele, întristările, năcazurile ne vin și nouă pentru păcatele noastre. Decăteori le avem și scăpăm de ele să ne aducem aminte de vorbele lui Isus «iată te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești, ca să nu îți fie fie mai rău».

Creștinilor! Nimenea dintre noi nu este deplin sănătos cu sufletul. Toți avem boale sufletești, mai mici sau mai mari. Să înghenunchem cu ele înaintea lui Hristos, doitorul sufletelor și trupurilor, cântând frumoasa cântare și rugăciune a bisericii noastre: «Sufletul meu Doamne cel slăbănogit în multe feluri de păcate și în fapte netrebnice, ridică-l cu cercetarea ta cea dumnezeiască, precum ai ridicat de demult pe slăbănogul. Ca fiind mântuit să strig ție îndurate: dă-mi mie Hristoase tămăduire».

I. Tâlcuitor.

Biserica și poporul.

Săptămâna trecută s'au ținut la toate cele 5 vlădicii ortodoxe din Ardeal adunările bisericesti, numite sinoade eparhiale. Multe lucruri bune și folositoare pentru viața poporului nostru au hotărât aceste adunări. De astădată vom pomeni câte ceva din hotărârile sinodului dela Sibiu, pe care l'a condus înalt Preasfinția Sa Mitropolitul nostru Nicolae.

Intre cele mai de seamă hotărâri socotim înființarea încă în toamna anului acestuia, a unui internat (casă de adăpost) pentru orfanii de proști, și pentru copiii altor credincioși ai bisericii, cari umblă la școlile de aici din Sibiu. Un așezământ de mult așteptat este acesta și va fi de mare folos și ajutor pentru creșterea cea bună a copiilor, cari vor fi puși sub supravegherea și aripile bisericii noastre.

Pentru a se înlătura un mare neajuns din bisericile noastre s'a hotărât înființarea unei fabrici de lumânări de ceară curată. Se știe cât de urât e mirosul și cât de stricăcios este fumul lumânărilor făcute din tot felul de materii rele și puse în vânzare de neguțatori cari nu caută numai câștigul lor. Dela asfel de lumânări s'a stricat și se strică zăgrăveala bisericilor noastre și se urătesc pereții în grabă. Cu lumânările pe cari le va face de acum biserică însăși și le va trimite pe satele noastre, bisericile se vor feri de acest rău și va fi ferită și sănătatea oamenilor, cari se strâng cu drag la biserică.

S'a mai plănit și o școală de care aveam mare lipsă, o școală de cântăreți. Bătrânii cântăreți cucernici ai bisericilor noastre se duc pe rând și cum a început să se peardă datina bună de a-și lăsa urmaș vrednic, bisericile rămân tot mai mult fără cântăreți pricepuți și curvioși. Așa se va face cât mai în grabă aici la Sibiu o școală din care să pornească cântăreții cari vor înălța frumuseța slujbelor noastre sfinte.

O altă școală de care s'a vorbit este școala de adulți. La noi toată învățătura se mântuie când copilul ajunge de 12 ani. Învățătura el ce brumă învață în școala de toate zilele, dar iute și de grabă uită și scrisul și cetitul dacă nu mai are prilej să învețe mai departe. Ca să se înlătore acest rău se vor face pe viitor aceste școli pentru tineret.

Iată câteva din lucrurile foarte bune ce s'au desbătut în sinodul dela Sibiu pe lângă alte multe de interes bisericesc și școlar.

Nu pot să nu amintesc ca o dovadă a legăturii sufletești dintre credincioși și biserică, că într'un an numai în arhiepiscopie aceasta de Alba Iulia și Sibiu s'au strâns donații pentru trebânțele bisericesti și școlare peste un milion șapte sute de mii Lei. Aceasta este un indemn ca nici pe viitor să nu ne lăsăm mai pe jos, căci cine ce și dă lui își dă.

100 de morți ai neamului.

In o baie de cărbuni dela Petroșani (cu numele «Aurora») s'a întâmplat o groaznică nenorocire. Și anume a fost așa că gazurile, ce le fac cărbunii acolo în baia lor din adâncul pământului, s'au aprins din oarecareva pricină. Asta înseamnă ca și când s'ar aprinde o magazină de prav de pușcă. Într'o clipeală baia s'a năruit între tunete fioroase, iar sărmanii muncitori ce se aflau acolo au fost sfârțicați în bucăți, sau îndușiți la moment de gazurile aprinse. În baie erau cu totul 150 de muncitori. Numai câțiva au mai putut scăpa. Până acum au fost scoși 100 de morți din baia năruită.

Cuvine-se ca să ne descoperim capetele în fața celor 100 de morți. Ei nu sunt numai morții văduvelor și orfanilor rămași după ei, ci ei sunt și trebuie să fie morții noștri ai tuturor, ai neamului nostru, ai țării noastre. Cărbunele este una din tăriile unei țări. El duce trenurile, el dă viață fabricelor, el luminează, el încălzește. El este răsufierea și mișcarea țării. Pentru acest cărbune, pentru această țarie a țării s'au jertfit și cei peste o sută de muncitori și de aceea jertfa lor este a noastră și a țării noastre. Dacă în războiul cel mare ostașii eroi s'au jertfit în fronturile luptelor, acești 100 s'au jertfit și au căzut în fronturile muncii. Jertfa lor este deopotrivă. Să ne descoperim deci capetele în fața celor 100 de morți și să le zicem: Dumnezeu să-i ierte. Și încă ceva: dacă morții s'au jertfit pentru noi și țara noastră, să nu uităm că și lacrimile și lipsurile celor rămași după ei trebuie să fie ale noastre.

Și Statul și noi să nu uităm datoria ce o avem față de rămașii celor căzuți în frontul muncii pentru întărirea țării. Volbură Poiană.

Dela sate.

O seară plăcută am petrecut în 17 Aprilie a. c. în comuna Rapoldul-mare. Tineretul adult de acolo la îndemnul preotului și învățătorului s'au grupat în jurul harnicului învățător, Aurel Popovici, care cu multă trageră de inimă a format un cor țărănesc în 4 voci din feciori și fete. A instruit elevii de școală Victor Filimon și Simion Oana să spună frumos poeziile «Sergentul» de Alexandri, și «Trei Doamne și toți trei» de G. Coșbuc. În sfârșit dialogul «Țiganul la târgul de vite» l-au spus școlarii Todor Mărunt și Ioan Oana. Corul țărănesc constător din vre o 40 de persoane îmbrăcați în haine de sărbătoare a cântat foarte păcut «Coasa» de I. Vidu și «Badea meu» de A. Bena. Îți era mai mare dragul să-i ascuți. Punctul de căpetenie din program a fost predarea pesei teatrale «Dragoste încurcată» din partea tineretului adult. Publicul de față a răsplătit cu nesfârșite aplauze silințele frumoase. Îndeosebi d-șoara Eugenia Popovici, a jucat ales.

S'au încasat dela publicul asistent suma de 873 lei din care acoperindu-se cheltuielile de 200 Lei, restul de 673 Lei s'a depus ca fond bisericesc și școlar. — Fapta se laudă de sine și poate slui de pildă bună și a tora. Petru Lula, adm. parohial.

Știrile săptămânei.

Familia noastră regală și regele Sârbiei însoțit de principele Paul Karagheorghevi, moștenitorul tronului sârb, au plecat dela București la Sinaia, petrecuți la stație de mai marii țării și ai orașului București. La Sinaia au fost primiți de asemenea cu însuflețire de slujbașii orașului în frunte cu părintele Dionisie, starețul mănăstirii Sinaia.

Cununia regelui Alexandru cu principesa Marioara e hotărâtă pe 1 Iunie la Belgrad. Vor veni pe Dunăre 3 vapoare de acolo ca să aducă pe nuntași la București și tot pe Dunăre se vor întoarce cu mireasa. Pentru primirea ei se face către Sârbi mari pregătiri de mare praznic.

Greutățile reformei agrare ni-le arată un membru al comitetului agrar din Ardeal. Sunt prea puțini magistrați (judecători) cari să se ocupe de lucru față de numărul comunelor unde este a se face exproprierea. La 450 comune sunt numai 148 comisiuni și abia 120 magistrați. Și mai mare este năcazul cu inginerii. Trebuie împărțite 1.358.000 jugăre și ingineri abia sunt 100, iar un inginer nu poate măsura mai mult de 700 jugăre pe lună. Și lucrul său nu-l poate face decât în 6 luni din cele 12 ale anului.

Aici este a se căuta pricina că treaba înaintează așa de anevoios. Altfel lucrul se face și trebuie să se facă, decât că merge încet și oamenii trebuie să fie cu răbdare.

Dar la cununia regelui Alexandru al Serbiei cu Principesa Marioara a României, au hotărât să ducă și Slovacia dintre Tisa și Dunăre, de pe la Bacica; și anume o cămașă țesută de câteva țărance numai din fir de aur și de argint.

Ajutorul așezămintelor de cultură. Gazetele aduc știrea că guvernul ar fi încetat ajutorul de 100 mii lei ce era încuviințat pe seama Muzeului Asociațiunii Transilvane. Oricât de strămtorată ar fi vistieria țării, economii nu trebuie să se facă acolo unde prin asta suferă cultura și luminarea poporului. Asociațiunea este un așezământ înființat și susținut până acum din jertfa noastră a ardelenilor pentruca să ajute la luminarea și înălțarea sufletului românesc. Și nu este cu dreptul ca tocmai acum când am răzbit la lumină să fie lipsite de ajutorul statului tocmai acele așezăminte cari au luptat pentru pregătirea sufletului românesc pentru praznicul mare al unirii tuturor. Mai întâi a fost lăsată în voia sorții biserica românească și preoțimea ei, apoi a fost lovită fără milă școala confesională și acum nu este cruțată nici Asociațiunea culturală. Cu această sgârcenie a statului față de tot ce am avut noi mai bun în trecut nu știu unde vom ajunge, în vreme ce milioanele se cheltuiesc fără milă pe lucruri netrebnice.

Nu le mai trebuie săpun. În America se află un lac cu numele Neiapia în statul Nicaragua. Acest lac are apă, în care dacă-ți înmoi mâinile sau haina și le freci, face spume și curățește ca săpunul. Cei din apropiere nici nu mai cumpără săpun; pentru spălatul rufelor le e de ajuns câteva vase de apă din lac. Păcat, că nu e și la noi un așa lac.

„Făclia“ e numele celei mai nouă foi, pe care o scoate la Caransebeș pentru luminarea poporului din Banat — Asociațiunea culturală (adecă de luminare) din acel ținut. A pornit la drum din aceeaș dragoste de popor și din aceeaș dorință de a întări țara și credința în puterile noastre ca neam, din care a pornit și foaia noastră.

Ne bucurăm de această strădanie a învățăților noștri de a mai dărui din comora învățăturilor lor și bietului popor, și că s'au gândit și alții ca și noi, că datorința unei foi pentru popor nu e de a aduce câștig celorce o scot (cum au făcut alte foi de până acum), ci de a da hrană, celorce o cetesc și plătesc. Noilor luminători cari au aprins „Făclia“, le dorim din inimă ca truda lor să aducă și roadă însușită în sufletul scumpului nostru popor, pe care ceice fac politică de partid (adecă, cari scriu și bălăcăresc pentru unul sau pentru altul din partide) prea l-au desbinat și prea l-au batjocorit.

Valuta (prețul) banilor străini. Un franc francez se cumpără la bursa din București cu 13 Lei, o liră sterlină engleză cu 608 Lei, o liră italiană cu 7 Lei 50 bani, marca germană cu 50 bani, dolarul cu 140—143 Lei, leva sârbească cu 98—102 bani, coroana austriacă cu 2 bani, coroana cehoslovacă cu 2 Lei 80 bani, coroana ungară cu 18—20 bani, dinarul cu 1 Leu 90—2 Lei.

Precum se poate vedea Leul nostru este foarte jos față cu banii țărilor din Apus, dar în schimb este deasupra multor altora, adecă sunt alții destui cari stau mai rău ca noi cu prețul banilor. Spre pildă o coroană din Austria o poți cumpăra cu 2 bani de ai noștri.

Cel mai mare moșier din lume, a fost țarul Rusiei Nicolae, pe care l-au omorât bolșevicii cu toată casa lui; moșia lui nu a țării, a avut întindere de 100 de milioane (iar un milion e o mie de mii) de jugăre de pământ.

Alături de el, câți n'or fi fost, de n'au avut nici cât «pică ștreșina»!

Nu te lua după gura lumii! Nici când vei pleca la târg, nici la însurătoare, și nici când vei face orice lucru, despre care inima îți spune, că e bun și pentru alții, nu numai pentru tine. Căci iată ce a pățit unul. Și-a făcut un cuptor de pâne. Când a fost gata, vine un om și zice: «Ce prostie! să-i faci gura la mieznoapte! Nu știi că de acolo vine frigul și întunecul, când te scoli de dimineață nu vezi să bagi pânea și se încălzește și mai greu. Să-i fi făcut gura spre miezăzi». L-a ascultat omul, și stricându-l i-a făcut gura la miezăzi. Dar vine altul: «Bine, nu știi, că de la miezăzi vin ploile și vânturile cele umede? Cum vrei să coci pâne, când îți umple cuptorul de apă și de gunoaie de pe drum? Să-i fi pus gura spre răsărit». Și omul nostru i-a primit sfatul. Dar când să pue cărămida cea mai din urmă, nimereste altul: «Frate, eu n'as fi făcut gura cuptorului în partea de unde vine crivățul (vânturile reci) și spulberul; eu o pune-am spre apus». — «Hai să-l fac așa», — și l-a stricat din nou. Dar când să răsufle omul, iată vine altul: «Măi frate, așa nebunie n'am văzut de când sunți să faci tu gura cuptorului la apus! N'ai băgat de seamă că de acolo vine zăpada amestecată cu ploaie și vânturile cu vifor? Să-l fi pus cu gura la mieznoapte».

Omul și-a făcut cruce, și-a zis «pe lume n'o împacă nici Dumnezeu sfântul,

dar eu o voi împăca!» Și a zidit cuptorul pe o roată tare, cu osia în pământ, și când venia cineva și-i spunea, că gura cuptorului nu stă bine, o întorcea în partea în care-i plăcea privitorului!

Cele patru feluri de oameni nu sunt decât: gura lumii.

America se apără cu mașini de pușcat împotriva beuturilor îmbătătoare. Se știe că în America s'au oprit de ani de zile facerea și înghițirea beuturilor cari îmbată și prostesc pe om. Și în America opreliștea nu este numai așa pe hârtie, ci se și ține cu mare aspreală. Legea din America ia fără milă toată averea celui pe care îl prinde făcând vinars pe furis, ba pe deasupra îl înfundă și în temniță pe ani de zile.

Mai nou, guvernul american, aflând că din Canada năvălesc pe furis peste graniță speculanți cu beuturi, a dat ca ajutor finanțelor dela graniță niște automobile înarmate cu mașini de pușcat (mitraliere). Finanții vor pușca cu ele fără milă și cruțare după toți aceia cari vor cerca să treacă pe furis otrava beuturii în țara lor. Iată o țară cuminte care își apără fii de pacostea beuturilor! La noi? Beutura are drum larg și slobod ca să strice pungile, sănătatea și mințile oamenilor și sărbătorile Domnului. Când vor sosi și la noi orânduile înțelepte din America?

Mulțămîntă publică. Tinerimea română din Crihalma a aranjat a doua zi de Paști o frumoasă și binereșită producție teatrală-corală la care a luat parte un public numărös. S'a încasat un venit curat de 1137.25 Lei în scopul sporirii bibliotecii «Prințul Carol» din Crihalma. Suprasolviri au fost în sumă de 1423.25 Lei din partea următorilor: Dl. Ministru de justiție Ioan Th. Florescu București 200 lei, Dl. Ignat Mircea senator 1000 lei, Dl. G. Fuciu director de bancă Cohalm 40 lei, Dl. Ioan Ursu profesor de univ. 50 lei, Dl. Prescurea prefect al jud. Târnava-mare 40 lei, Dl. Criticos, Dl. Crețar student Cuculata, Dl. Rabocea și Dl. Costea câte 20 lei, Dl. I. Vintilă pantofar Cohalm, Dl. Eft. Grusea pantofar Crihalma și Ioan Rosală crâșmar câte 4 lei, Zaharie Ghinde 1.25. Li-se aduce și pe calea aceasta cele mai călduroase mulțămiri.

George Bucur, inv.-director.

Dr. Nicolae Ittu, Șef medicul poliției de stat, a fost denunțat și a depus jurământul de medic legist al tribunalului Sibiu.

Conferințele Asociațiunii. Marți în 9 Maiu la orele 6 p. m. dl. Dr. George Preda, directorul ospiciului de alienați din Sibiu, va ținea în sala cea mare a prefecturii județene o conferință despre «Boalele mintale și tratamentul lor din trecut și prezent», însoțită de proiecțiuni de schiopticon. Fiind venitul acestei conferințe destinat pentru ajutorarea bolnavilor mintali, rugăm on. public să asiste în număr cât mai mare la această conferință. Prețul de intrare: 5 Lei de pers. Elevele și elevii gratuit.

Înștiințare. La ordinul circular al Ministerului de Interne, Directoratul general din Cluj respective regimentul 32 Obuziere, vinde la licitație cai buni în târgul de vite din Cluj în zilele de 3, 10, 17 și 24 Mai 1922. Ceice vor avea bonuri de rechiziție li se vor socoti sumele din bon drept bani.

Consiliul orășenesc.

Concurs. Societatea pentru Ocrotirea Orfanilor din Răsboiu, Secțiunea Regională Sibiu, publică prin această concurs pentru furnizarea lemnelor de foc esență tare, necesare orfelinatelor Sibiu, Orlat, Alba-Iulia, Orăștie, Abrud, Sft. Gheorghe pe anul 1922/923 în total 410 sfângini.

Ofertele sunt a se înainta biroului Societății, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 24 până în ziua de 20 Mai 1922.

Concurs. Societatea pentru Ocrotirea Orfanilor din Răsboiu, Secțiunea Regională Sibiu, are nevoie de 3000 metri pânză americană, 1000 metri pânză pentru dosuri de saltele și 500 metri pânză pentru prosoape (ștergere). Pentru furnizarea acestor materiale se publică concurs. Ofertele sunt a se înainta până în ziua de 25 Mai 1922 la biroul Societății, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.